

Evaluering av offentlighetsloven

Toril Kristiansen Høyland

Partnerforum 9. november 2012

Vedtak våren 2006:

”Stortinget ber Regjeringen om å foreta en evaluering av offentleglova i løpet av neste stortingsperiode med hovedfokus på om intensjonene om mer innsyn har blitt oppfylt.”

Status

- Dagens offentlighetslov trådte i kraft 1. januar 2009.
- Justis- og beredskapsdepartementet arbeider med å utforme et opplegg for evalueringen.
- Departementet avholdt et møte med sentrale aktører i juni 2012 med anledning til å gi synspunkter på temaer for evalueringen.

Både spenning og bevegelse

- Bred enighet om at vi skal ha utstrakt grad av offentlighet, men veien frem mot dagens rettstilstand har vært brolagt med uenighet.
- Antakelig fortsatt en del uenighet blant ulike aktører om hvor langt innsynsretten bør gå.
- Positivt om evalueringen blir mer enn en ny anledning til å fremføre gamle synspunkter.

Justiskomiteen om evalueringen

I Innst. O. nr. 41 (2005-2006) er det forutsatt at disse temaene vies oppmerksomhet ved evalueringen:

- praktiseringen av retten til å unnta organinterne dokumenter fra innsyn
- om klageordningen fungerer formålstjenlig

Departementet om evalueringen

I foredraget til den kgl. res. om ikraftsetting av offentlighetsloven og fastsetting av offentlighetsforskriften, er disse temaene nevnt for evalueringen:

- om flere dokumenter skal holdes utenfor retten etter § 14 til å unnta fra innsyn organinterne dokumenter
- om flere rettssubjekter enn i dag bør omfattes av loven

En mulig operasjonalisering

- Å identifisere elementer i loven som særlig var ment å bidra til økt innsyn, og undersøke dem.
- Sentrale elementer;
 - flere regler enn før oppstiller et skadevilkår for å kunne unnta fra innsyn
 - unntaksadgangen er i større grad knyttet til opplysninger (ikke hele dokumenter)
 - rett til å kreve sammenstilling av elektronisk lagrede opplysninger

I så fall; noen mulige spørsmål

- I hvilken grad blir skadevilkåret vurdert i tilfeller der det kan være aktuelt å nekte innsyn etter en bestemmelse med skadevilkår?
- Hva oppfattes innholdet i skadevilkåret å gå ut på?
- I hvilken grad medfører skadevilkåret at det gis innsyn?

Noen mulige spørsmål II

- I hvilken utstrekning lages og gis det innsyn i sammenstillinger på grunnlag av § 9?
- Hvordan praktiseres regelen om at rettigheten avhenger av at sammenstillingen kan frembringes ved enkle fremgangsmåter?
- Osv.

Flere mulige spørsmål

- I hvilken grad gis det innsyn i organinterne dokumenter?
- Hvilke typer organinterne dokumenter gis det/gis det ikke innsyn i?
- Hvor lang er saksbehandlingstiden for klagesaker?
- Er det noen av hjemlene for unntak fra innsynsretten som utløser spesielt mange eller spesielt få klagesaker? I så fall hvilke?
- Osv.

”Nysgjerrige borgere kan bli dyrt for kommunene

Administrasjonen i Lenvik kommune har bedt kommunestyret vurdere å bruke rundt én million kroner på å ansette to personer i administrasjonen. Årsaken er ekstraarbeid på grunn av innsynskrav fra en av kommunens innbyggere.”

Kostnader ved innsynsretten

- Administrasjon av innsynsretten har utvilsomt en kostnadsside, som også kan undersøkes.
- Men ta med i beregningen at effektive innsynsregler inngår i forsvarsverket mot sløsing med offentlige midler, maktmisbruk og korrupsjon.